

RAUDTEEVEEREMI LUKKSEPP I, II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid raudteeveeremi lukksepa I ja II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Eve Altermann	Eesti Raudtee AS
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Jana Kaimer	Elektriraudtee AS
Anto Looken	Raudteeamet
Raivo Pütsep	Tallinna Transpordikool
Mare Kallaste	Raudteeamet
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus

Ajavahemikus 10. – 25. oktoober 2002. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 7 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest. Raudteeveeremi lukksepa I ja II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Raudteeveeremi lukksepa I ja II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Raudteeveeremi lukksepp I ja II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 16. jaanuari 2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 6.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasi-andmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriosaadused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaosaadused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtaase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub lukksepatöö mootorsõidukite hoolduse ja remondi valdkonda, kood 502.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub raudteeveeremi lukksepp 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 723.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Raudteeveeremi lukksepp I, II
Inglise keeles:	Rolling-stock locksmith I, II
Vene keeles:	Слесарь подвижного состава I, II

5 KUTSEKIRJELDUS

Raudteeveeremi lukksepp teostab raudteeveeremi remonditöid raudtee ettevõtetes. Oma tööülesannete täitmisel juhindub raudteeveeremi lukksepp kutsealal kehtivatest ja üldkasutatavatest normdokumentidest (standardid, juhendid jm), samuti raudteeveeremi ehitust ja raudteeveeremi remondi teostamise korrast raudteel.

Töö nõuab tehnilise dokumentatsiooni käsitlemise oskust, lukksepatöö põhimõtete tundmist ja kasutamist. Raudteeveeremi lukksepp järgib üldtunnustatud töökultuuri põhimõtteid ja tööohutuse nõudeid.

Raudteeveeremi lukksepp I on läbinud koolituse, mis võimaldab edaspidist spetsialiseerumist. Ta on väheste kogemustega töötaja, kes tuleb toime raudteeveeremi lihtsamate sõlmede tehnohooldete teostamise ja remondiga.

Raudteeveeremi lukksepp I kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus, soovitatav on põhiharidus.

Raudteeveeremi lukksepp II on kogemustega oskustöötaja, kelle teadmised ja oskused võimaldavad teostada raudteeveeremi tehnohooldet, remontida ja katsetada raudteeveeremi erinevaid seadmeid ning leida erinevate vigade põhjusi.

Raudteeveeremi lukksepp II kutsekvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav kutsealane ettevalmistus ja 1-aastane kutsealase töö kogemus, mille jooksul raudteeveeremi lukksepp spetsialiseerub konkreetse veeremiseadme tehnohooldetele või remondile. Soovitatav on keskharidus või erialane kutsekeskharidus.

Kutsekvalifikatsiooni tõendamisel peab:

- **raudteeveeremi lukksepp I** valdama lisaks käesoleva kutsestandardi punktides 6.1 ja 6.2 esitatud nõuetele punktis 6.3.1 esitatud alapunktidest 1 kuni 4 vähemalt ühte ning 5 kuni 8 vähemalt ühte toodud erioskustest ja –teadmistest.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

- **raudteeveeremi lukksepp II** valdama lisaks käesoleva kutsestandardi punktides 6.1, 6.2 ja 6.3.1 esitatud nõuetele vähemalt ühte punktis 6.3.2 esitatud erioskustest ja -teadmistest.

Kutse eeldab visuaalset mälu, loogilist mõtlemist, üldistusvõimet, head koordinatsiooni, vastutustunnet, koostöövalmidust ning vaimset ja füüsilist vastupidavust.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – algtase
- 6.1.2 Õigusaktid – algtase
 - 1) kutsealaga seotud õigusaktid
 - 2) tööõigus
 - 3) tööohutusega seotud õigusaktid
- 6.1.3. Transpordialased põhimõisted - algtase
- 6.1.4 Töökeskkonna ohutus - algtase
 - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
 - 2) tuleohutus
 - 3) keskkonnakaitse
 - 4) jäätmekäitlus
 - 5) esmaabi
- 6.1.5 Arvuti kasutamine – moodulid AO1-AO3 (vt lisa A)
- 6.1.6 Keeleoskus (vt lisa B)
 - 1) eesti keel – algtase
 - 2) võõrkeel – algtase
- 6.1.7. Suhtlemine
- 6.1.8. Kutse-eeetika

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Lukksepatöölalased oskused ja teadmised
 - 1) kutsealased mõisted
 - 2) kutsealal kasutatavad materjalid, nende omadused ja kasutamine
 - 3) lukksepatöö alused
 - 4) tehnilise dokumentatsiooni kasutamine – I algtase; II kesktase
 - 5) veeremi remondil kasutatavad tööriistad, mehhanismid, seadmed ja kaitsevahendid, nende kasutamine
- 6.2.2 Veeremi ehituskonstruksiooni põhimõtted – algtase
- 6.2.3 Kontroll- ja mõtteseadmete kasutamine
- 6.2.4 Lukksepatöö korraldus. Nõuded töökohale
- 6.2.5 Raudteeala töö- ja elektriõhus.
- 6.2.6 Põhiteadmised tehnokasutuseeskirjast ja selle lisadest
- 6.2.7 Tööde teostamine vastavalt tehnokasutuseeskirjale (TKE) ja tööde teostamise korrale raudteel
- 6.2.8 Töökoja tehnilised seadmed ja nende kasutusjuhendid

6.3 Erioscused ja –teadmised

- 6.3.1 Raudteeveeremi lukksepp I (valida vähemalt üks alapunktides 1 kuni 4 ning vähemalt üks alapunktides 5 kuni 8 toodud erioskustest ja –teadmistest)
 - 1) kaubavagunite ehitus, tehnohoole ja remont

- 2) reisivagunite ehitus, tehnohoole ja remont
 - 3) vedurite ehitus, tehnohoole ja remont
 - 4) eriveeremi ehitus, tehnohoole ja remont
 - 5) käiguosade tehnohoole ja remont raudteeveeremil
 - 6) raudteeveeremi haakeseadmete tehnohoole ja remont
 - 7) raudteeveeremi automaatpiduri seadmete tehnohoole ja remont
 - 8) raudteeveeremi keredetailide remont
- 6.3.2 Raudteeveeremi lukksepp II (valida vähemalt üks alljärgnevatest erioskustest ja -teadmistest)
- 1) raudteeveeremi automaatpiduri seadmete remont automaatpidurite kontrollpunktis
 - 2) raudteeveeremi automaatsidurite remont automaatsidurite kontrollpunktis
 - 3) raudteeveeremi rattapaaride remont
 - 4) raudteeveeremi rull-laagrite remont
 - 5) reisivagunite kütte- ja veevarustussüsteemide tehnohoole ja remont
 - 6) raudteeveeremi amortisaatorite remont ja katsetamine
 - 7) vedurite ja eriveeremi diiselmootorite tehnohoole, remont ja katsetamine
 - 8) vedurite ja eriveeremi hüdroajamite tehnohoole, remont ja katsetamine
 - 9) vedurite ja eriveeremi kompressorite tehnohoole, remont ja katsetamine
 - 10) vedurite ja eriveeremi reduktorite tehnohoole, remont ja katsetamine
 - 11) reisivagunite kliimaseadmete tehnohoole, remont ja katsetamine
 - 12) reisivagunite teljereduktorite tehnohoole, remont ja katsetamine

6.4 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.4.1 Tõsteseadmete ja -mehhanismide kasutamine ja tööd veeremi katusel kontaktvõrgu all ja elektriliinide läheduses
- 6.4.2 Keevitamine (soovitavalt elekter-gaaskeevitaja tunnistus)
- 6.4.3 Tõste- ja transpordivahendite kasutamine

6.5 Isikuomadused ja võimed

- 1) füüsilise koormuse taluvus
- 2) pinge-, ja keskkonnataluvus
- 3) liigutuste täpsus, hea koordinaatsioon
- 4) kontsentreerumisvõime
- 5) iseseisvus ja otsustusvõime
- 6) koostöövalmidus ja -võime
- 7) täpsus ja korrektsus
- 8) kohusetundlikkus
- 9) õppimisvalmidus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.